

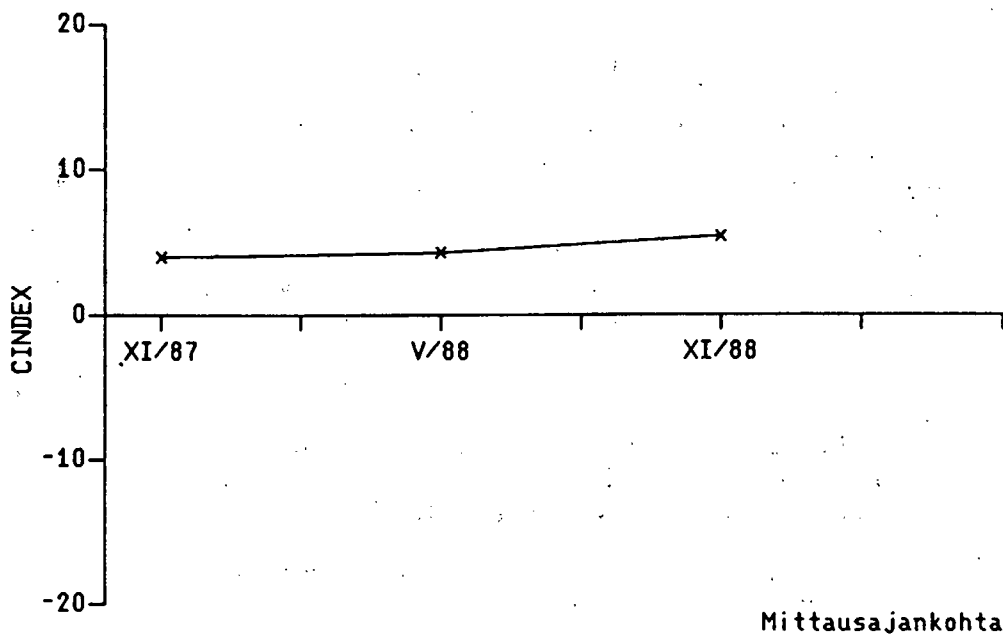
Kuluttajabarometri

Tilastokeskus
Statistikcentralen

Konsumentbarometern
Consumer barometer
1988, Marraskuu - November - November

23.2.1989

Kuluttajien luottamusindeksi - korotetut luvut

SISÄLLYSLUETTELO

Kuluttajien luottamusindeksi	1
Sisällysluettelo	2
YLEISOSA	3
Suomen taloudellinen tilanne	4
Työttömyys	4
Inflaatio	4
Oman talouden tila	5
Ajankohdan edullisuus	5
OSTOAIKOMUKSET	5
Omistusasunto	6
Henkilöauto	6
Muut kulutusryhmät	6
SÄÄSTÄMINEN JA LUOTONOTTO	6
Säästäminen	7
Luotonotto	7
KUVIOT	8
Suomen taloudellinen tilanne nyt vs 12 kk sitten	8
Suomen taloudellinen tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt	9
Työttömien määrä 12 kk kuluttua vs. nyt	10
Kuluttajahinnat nyt vs. 12 kk sitten	11
Kuluttajahinnat 12 kk kuluttua vs. nyt	12
Oman talouden tilanne nyt vs. 12 kk sitten	13
Oman talouden tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt	14
Ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin	15
Aikooko talous hankkia omistusasunnon seuraavan 12 kk aikana	16
Aikooko talous hankkia henkilöauton seuraavan 6 kk aikana	17
Ostoaikomukset eräissä kulutusryhmissä seuraavan 6 kk aikana	18
Millainen ajankohta on säästämisen kannalta	19
Aikooko talous säästää seuraavien 12 kk aikana	20
Millainen ajankohta on luotonoton kannalta	21
Aikooko talous ottaa luottoa seuraavien 12 kk aikana	22
TUTKIMUSMENETELMÄ	23

YLEISOSA

Kuluttajabarometrin mukaan entistä useammat suomalaiset olivat tyytyväisiä yleisen taloudellisen tilanteen kehitykseen tutkimusajankohtaa edeltäneen 12 kuukauden aikana. Myös tulevaa kehitystä koskeneeseen kysymykseen saatiin noususuunnassa olevat vastaukset.

Oman taloudellisen tilanteen kuluttajat arvioivat kohentuneen vuoden aikana ja uskoivat kehityksen myös jatkuvan. Vastaukset näihin kysymyksiin asettuivat samalle tasolle kuin toukokuun tutkimuskierroksella.

Kysymykseen ajankohdan edullisuudesta suurempien hankintojen tekoon saatiin hieman laskusuunnassa olevat vastaukset. Silti ajankohtaa edullisena pitäviä oli selvästi enemmän kuin epäedullisena pitäviä.

Edellä mainittujen kysymysten avulla lasketun kuluttajien luottamusindeksin(1) pisteluku nousi toukokuun neljästä pistelukuun 5.4 marraskuussa 1988. Luottamusindeksi ja muut kuluttajabarometrin tulokset viittaavat siihen, että suomalaiset elivät marraskuussa 1988 kulutusjuhlien jatkumisen tunnelmissa.

Vuoden 1988 kokonaistaloudellista kehitystä kuvaavat ennakkotiedot ovat samansuuntaisia kuluttajien käsitysten kanssa ja tukevat käsitystä kulutusjuhlien jatkumisesta. Bruttokansantuotteen määrä kasvoi 4.6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvuvauhti oli nopeinta vuoden 1980 jälkeen ja se kiihtyi vuoden loppua kohden.

Yksityisten kulutusmenojen määrä kasvoi viisi prosenttia vuonna 1988. Samaan aikaan kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat reaalisesti 1.3 prosenttia. Kulutuksen kasvu rahoitettiin siis osaksi lisääntyneellä luotonotolla. Kotitalouksien luotonotto kasvoi noin 30 prosenttia edellisestä vuodesta. Vuonna 1988 oli kotitalouksien kulutusmenojen arvo lähes yhtä suuri kuin käytettävissä olevat tulot. Säästämisen osuus kotitalouksien käytettävissä olevasta tulosta pieneni. Säästämisaste säilyi vaivoin positiivisena ja oli 0.4 prosenttia.

(1) Kuluttajan luottamusindeksi laaditaan viiden kysymyksen saldolukujen perusteella Euroopan yhteisöjen alueella sovellettavan laskentatavan mukaisesti. Mukana olevat kysymykset ja laskentaperiaate on kuvattu sivulla 23.

Suomen taloudellinen tilanne

Edellisen vuoden yleisen taloudellisen tilan kehitystä mittaavaan kysymykseen saatiin noususuunnassa olevat vastaukset. Kehitykseen tyytyväisiä kuluttajia oli aiempaa enemmän. Saldoluku nousi nollan tuntumasta lähelle kuutta.

Tulevaan talouskehityksen kuluttajat suhtautuivat aiempaa toiveikkaammin. Heikkenevää talouskehitystä odotti 21.6 % ja paranevaa 20.5 % vastaajista. Saldoluku nousi toukokuusta neljällä yksiköllä ja oli marraskuussa -1.

Työttömyys

Kuluttajat olivat ilmeisesti panneet merkille työttömyyden alenemisen vuoden mittaan. Edellisellä tutkimuskerralla 40 prosenttia vastaajista arveli työttömyyden kasvavan ja 24 prosenttia laskevan seuraavan vuoden aikana. Marraskuuhun 1988 mennessä olivat käsitykset muuttuneet siten, että työttömyyden vähenemiseen uskoi useampi kuin sen kasvamiseen. Saldoluku laski kymmenen pistettä saaden marraskuussa arvon -1.

Inflaatio

Inflaatio kiihtyi vuoden aikana. Kuluttajahintojen 12 kuukauden nousuvauhti oli marraskuussa 5.9 prosenttia kun vuoden keskimääräinen hintojen nousu oli 5.1 prosenttia edellisvuodesta. Kiihtyminen oli alkanut jo keväällä. Kuluttajat olivat panneet sen merkille jo toukokuussa jolloin tätä mittaavan muuttujan arvo nousi edellisestä tutkimuskerasta.

Kuluttajien inflaatioarviot olivat toukokuisella tasolla. 77 prosenttia vastaajista arvioi kuluttajahintojen nousseen 12 kuukauden aikana jonkin verran ja 12 prosenttia paljon. Vajaa kymmenesosa vastaajista arveli kuluttajahintojen pysyneen vuoden takaisella tasolla.

Menneen vuoden inflaatioprosentin arvioinnissa erehdyttiin jonkinverran, se arvioitiin marraskuussa lähes kaksi prosenttiyksikköä toteutunutta pienemmäksi.

Hintojen muutosodotukset seuraavalle 12 kuukaudelle olivat samanlaiset kuin toukokuussa. Valtaosa kuluttajista arveli hintojen nousevan vain jonkin verran. Viisi prosenttia vastaajista ennusti voimakasta hintojen nousua. Hintojen arveltiin nousevan seuraavan vuoden aikana keskimäärin neljä prosenttia.

Oman talouden tila

Käsitykset oman taloudellisen tilanteen kehityksestä ovat säilyneet aiempien tutkimuskertojen tasolla. Noin viidennes vastaajista katsoo oman taloudellisen tilanteen parantuneen ja runsas kymmenesosa heikentyneen edellisen vuoden aikana. Oman taloudellisen tilanteen paranemiseen seuraavana vuonna uskoo yhtä moni kuin sen heikkenemiseen.

Huomattavaa on, että käsitykset yleisen taloudellisen tilanteen muutoksista eivät näytä vaikuttavan vastaajien käsityksiin omasta taloudellisesta tilanteesta. Sen kehitys arvioitiin marraskuussa samanlaiseksi kuin edellisellä kerralla, vaikka käsitykset yleisen taloudellisen tilanteen muutoksista olivat vastakkaissuuntaiset toukokuun arvioihin verrattuna.

Ajankohdan edullisuus

Marraskuun loppua edullisena ajankohtana suurempien hankintojen tekoon piti yhtä moni vastaaja kuin toukokuussa. Heitä oli lähes 40 prosenttia vastaajista. Ajankohtaa epäedullisena pitävien määrä oli kasvanut 28 prosenttiin toukokuun 22 prosentista.

Kuluttajien yleiseen luottamusindeksiin sisältyvistä muuttujista tämä oli ainoa, jonka saldoluku laski. Toukokuussa sen arvo oli 15 ja marraskuussa 11.

Ajankohdan edullisuutta säästämisen ja luotonoton kannalta kysyttiin ensi kerran toukokuussa 1988. Marraskuussa saatiin kummankin kysymyksen osalta myönteiseen suuntaan muuttuneet vastaukset. Muutokset rahamarkkinoilla ja siitä tiedottaminen sekä tiedottaminen verouudistuksen vaikutuksista korkotuloihin ja -menoihin ovat ilmeisesti vaikuttaneet kuluttajien käsityksiin säästämisen ja luotonoton edullisuudesta.

Säästämistä erittäin edullisena pitävien osuus kasvoi ja erittäin epäedullisena pitävien osuus väheni toukokuusta. Saldoluku kasvoi kolmella yksiköllä kahdeksaan.

Luotonottoa koskevassa kysymyksessä oli tapahtunut selvä muutos toukokuusta marraskuuhun. Siirtymää oli jokaisen luokan kohdalla myönteisen suhtautumisen suuntaan. Saldoluku kasvoi toukokuun pisteluvusta 5 kahdeksalla yksiköllä.

OSTOAIKOMUKSET

Hyödykeryhmiä koskevia ostoaikomuksia kysyttiin vain täysi-ikäisiltä vastaajilta. Seuraavassa käsitellään lyhesti tärkeimpiä hyödykeryhmiä.

Omistusasunto

Vastaajista neljä prosenttia ilmoitti varmasti aikovansa hankkia omistusasunnon, vaihtaa omistusasuntoa tai rakentaa omakotitalon seuraavan vuoden aikana. Luvut olivat samat kuin toukokuussa. Mahdollisena tätä piti lisäksi viisi prosenttia vastaajista niinkuin toukokuussakin. Pääkaupunki-seudulla asunnon hankintaa aikovia on odotetusti enemmän kuin muissa osissa Suomea. Ikäryhmistä 25 - 34-vuotiaat ja tuloluokista 8 000 - 10 000-luokkaan kuuluvat suunnittelivat myös keskimääräistä innokkaammin asunnon ostoa.

Henkilöauto

Auton ostoa puolen vuoden sisällä aikovien osuudet olivat niinikään toukokuuisella tasolla. Neljä prosenttia kotitalouksista aikoi varmasti hankkia tai vaihtaa auton. Lisäksi kahdeksan prosenttia kotitalouksista pitää autokauppaa mahdollisena. Noin kolmannes ostoaikeista koskee uuden auton hankintaa.

Toukokuun kuluttajabarometrissa arvioitiin kuluttajien ostavan vuoden aikana ainakin 170 000 uutta henkilöautoa mikäli ostoaikeukset pysyvät keväisellä tasolla ja kaikki asiaa harkitsevat toteuttaisivat aikeensa. Vuoden 1988 aikana rekisteröitiin uusia henkilöautoja yksityiskäyttöön 171 000 kappaletta. Aika näyttää paljonko niitä myytiin vuoden aikana toukokuusta 1988 lähtien.

Muut kulutusryhmät

Yli neljän päivän kotimaanmatkoja seuraavan puolen vuoden aikana aikoi varmasti tehdä noin neljännes vastaajista tai heidän talouksistaan. Lisäksi parikymmentä prosenttia vastaajista aikoo matkustaa kotimaassa mahdollisesti. Toukokuussa, kesälomakauden kynnyksellä varmasti matkustavia oli lähes kaksinkertainen määrä marraskuuhun verrattuna.

Ulkomaille puolen vuoden sisällä varmasti matkustavia oli lähes viidennes vastaajista. Luku on vain hieman toukokuusta alempi. Ulkomaille mahdollisesti matkustavia oli joka kahdeksas kuten toukokuussakin.

Muut huomattavat kulutusryhmät ja niihin varmasti sijoittavien kotitalouksien osuudet olivat: kodin sisustus 18 %, asunnon korjaus 13 %, kodinkoneet 11 %, viihde-elektronikka 7 % ja harrastusvälineet 7 %.

SÄÄSTÄMINEN JA LUOTONOTTO

Ajankohtaa säästämisen ja luotonoton kannalta hyvänä pitävien osuus oli kasvanut toukokuusta marraskuuhun muutamalla prosenttiyksiköllä. Säästämistä piti edullisena 53 prosenttia ja luotonottoa 51 prosenttia vastaajista.

Säästäminen

51 prosenttia vastaajien kotitalouksista aikoo säästää säännöllisesti seuraavan vuoden aikana. Säännöllisesti säästävien osuus oli kasvanut neljä prosenttiyksikköä toukokuusta. Satunnaisten säästäjien osuus on edelleen noin kolmannes.

Säännöllisesti säästävien osuus on suurimmillaan ikäryhmässä 24 - 34-vuotiaat (63 %), jonka jälkeen osuus vähenee tasaisesti. Eläkeikäisistä kuuluu säännöllisesti säästäviin alle kolmannes. Säännöllisesti säästävien osuus kasvaa myös kotitalouden koon samoinkuin käytettävissä olevien tulojen kasvaessa.

15 prosenttia talouksista ilmoitti, ettei heille jää varoja säästöön. Runsas kymmenesosa näistä talouksista rahoittaa kulutustaan säästöillä. Saman verran talouksista ilmoittaa kuluttavansa kaikki tulonsa tarkoituksellisesti.

Säästöjen käyttötarkoituksissa ei ole merkittäviä muutoksia edellisestä tutkimuskerrasta. Yleisin on edelleen velanhoito (60 %), säästäminen pahan päivän varalle (49 %) tai matkustamista tai lomaviettoa varten (44 %). Matkustamista varten säästäminen laski toukokuusta vuoden takaiselle tasolle.

Säästyvien varojen sijoitusmuotojakauma on ennallaan: pankkitileille tai -talletuksiin 72 %, asunto-osakkeeseen 16 % ja kiinteään omaisuuteen 15 %. Arvopaperisäästämisen osuus on aiemmalla tasollaan. Osakkeisiin aikoo sijoittaa edelleen 15 prosenttia vastaajista. Obligaatioihin, muihin arvopapereihin tai taide-esineisiin aikoo sijoittaa kuhunkin noin viisi prosenttia vastaajista.

Luotonotto

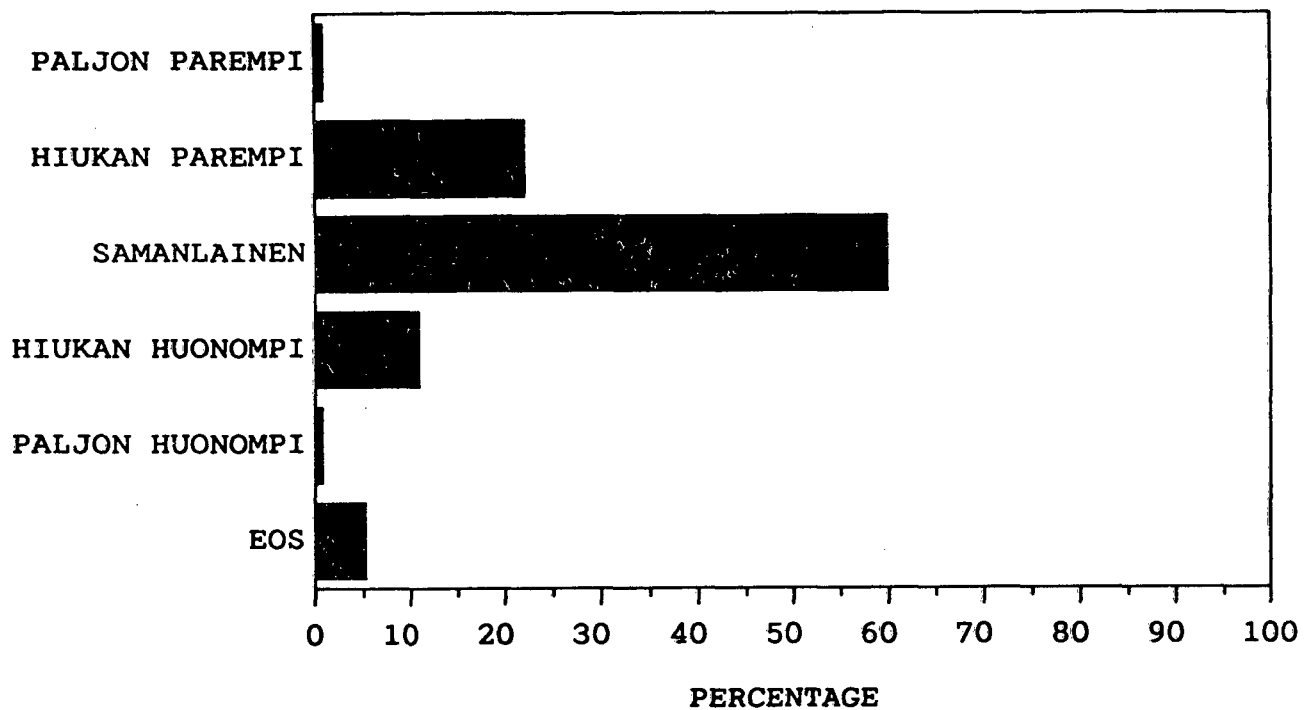
Luotonottoa seuraavan vuoden aikana harkitsi joka viides vastaaja. Puolet näistä oli varma aikeistaan ja toinen puoli aikoi mahdollisesti ottaa luottoa.

Luottojen käyttötarkoituksissa oli tapahtunut joitakin muutoksia. Merkittävin niistä on kestokulutushyödykkeiden kohdalla. Toukokuussa oli niitä varten lainaa ottavien osuus noussut lähes kolmeenkymmeneen prosenttiin. Marraskuussa palattiin vuoden takaiselle tasolle 24 prosenttiin.

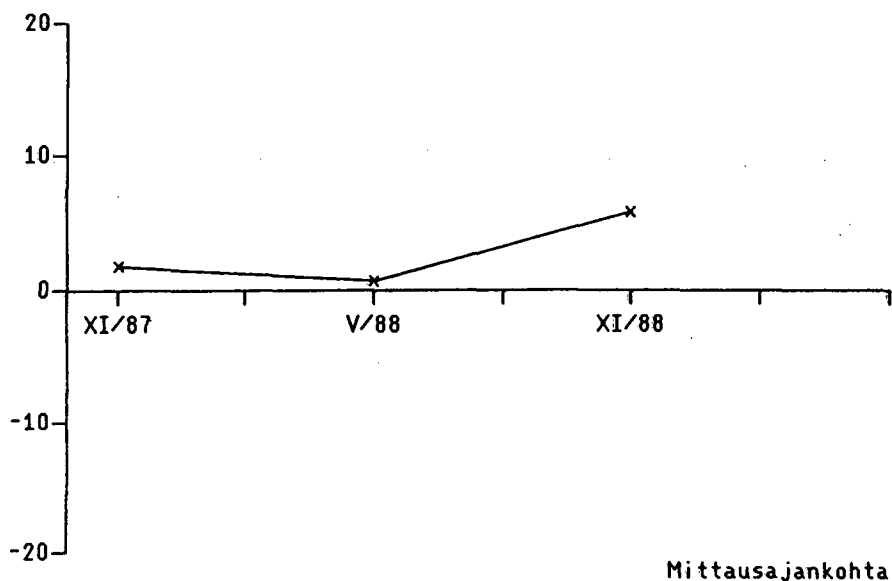
Asunto-osakkeisiin ja opintoihin luottoa käyttävien osuus on kohonnut ja kiinteään omaisuuteen luottoa käyttävien osuus laskenut sitten marraskuun 1987 kummallakin tutkimuskerralla. Marraskuussa 1988 olivat edellä mainittujen käyttötarkoitusr ryhmien osuudet välillä 21 - 24 prosenttia.

Suomen taloudellinen tilanne nyt vs. 12 kk sitten

KOROTETUT LUVUT

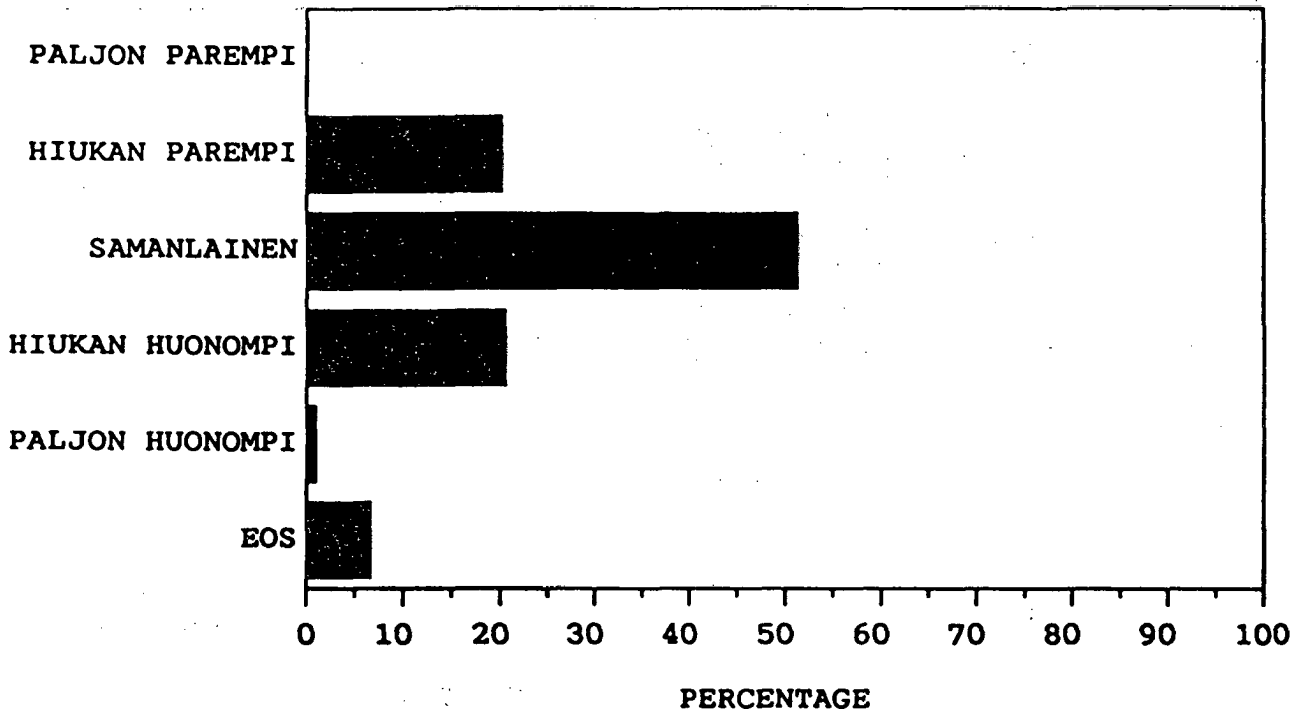

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

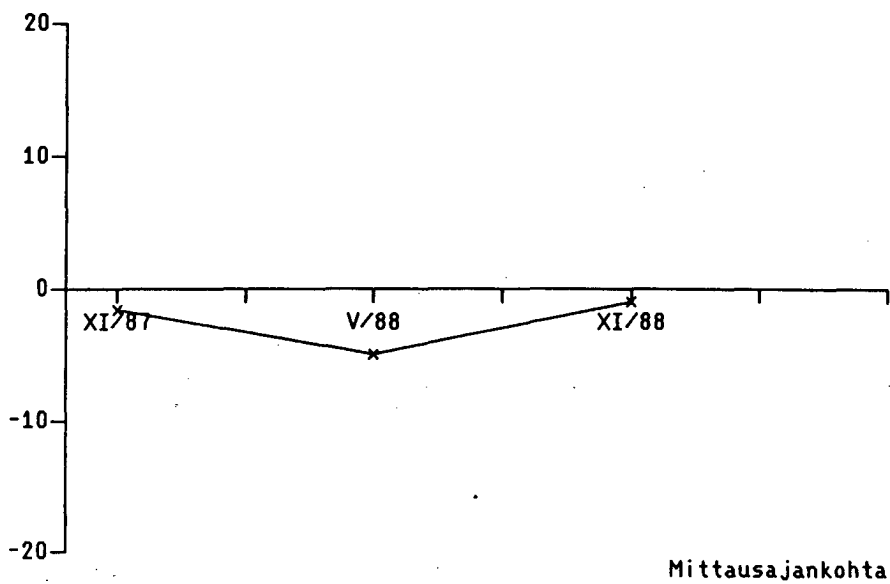

Suomen taloudellinen tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

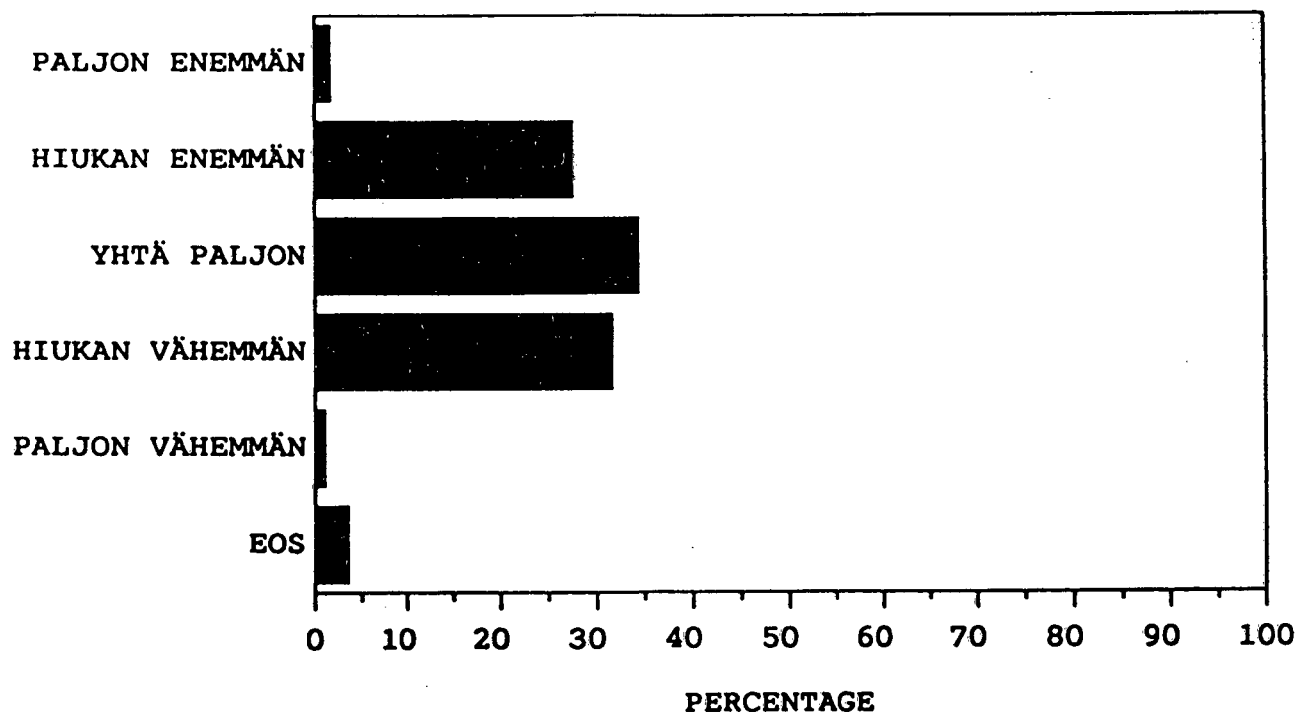

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

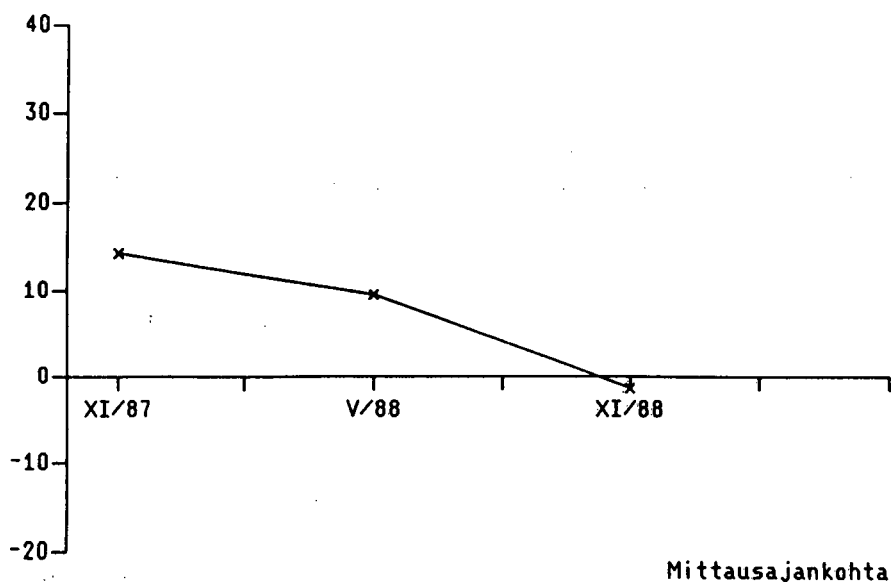

Työttömien määrä 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

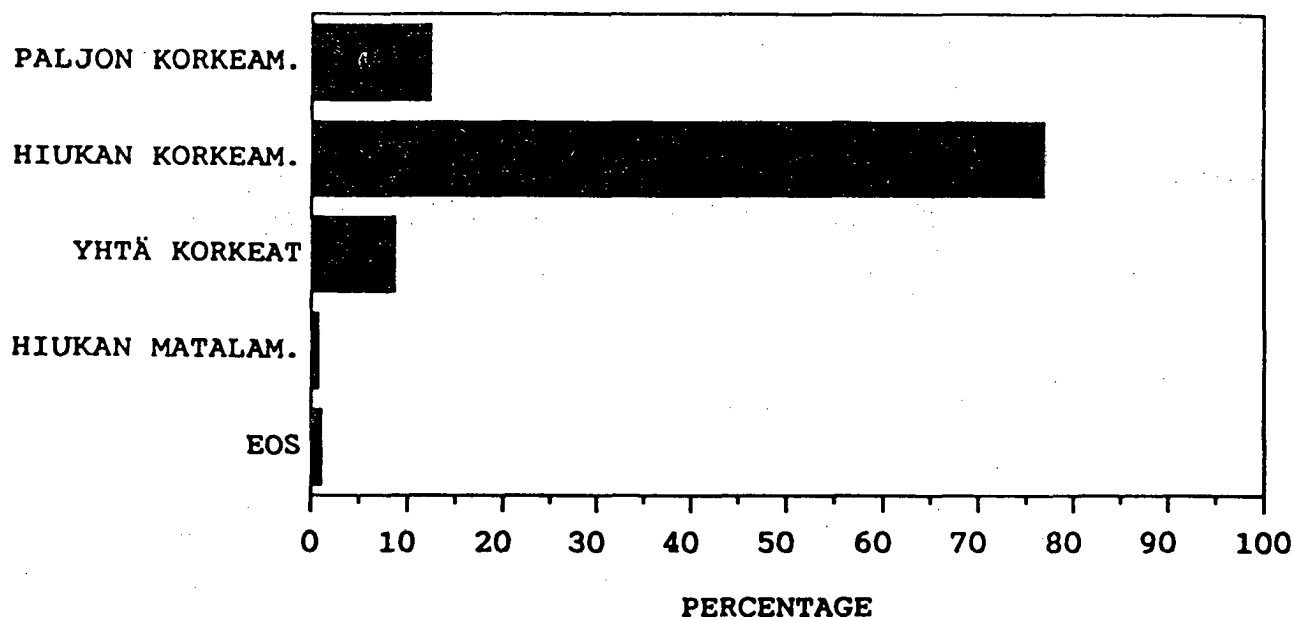

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

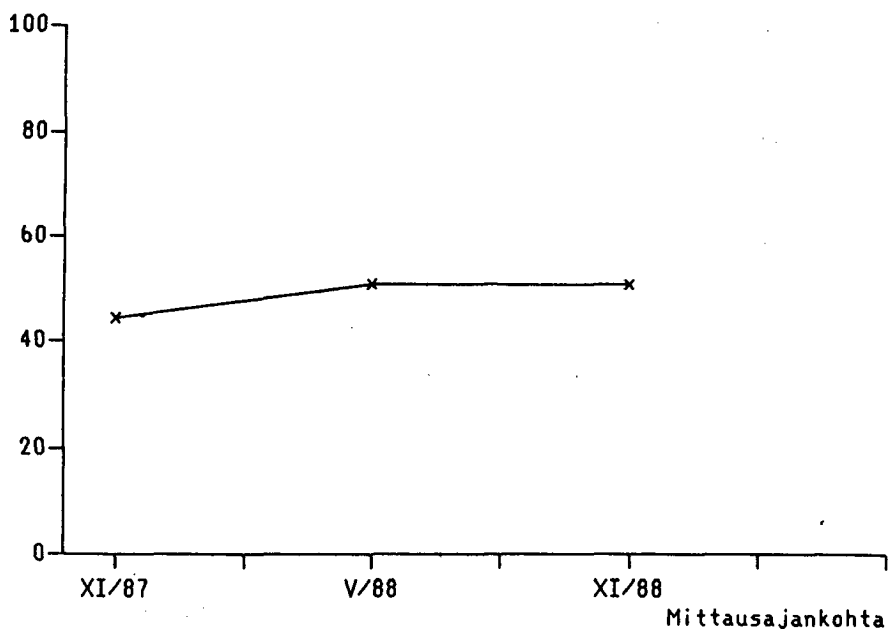

Kuluttajahinnat nyt vs. 12 kk sitten

KOROTETUT LUVUT

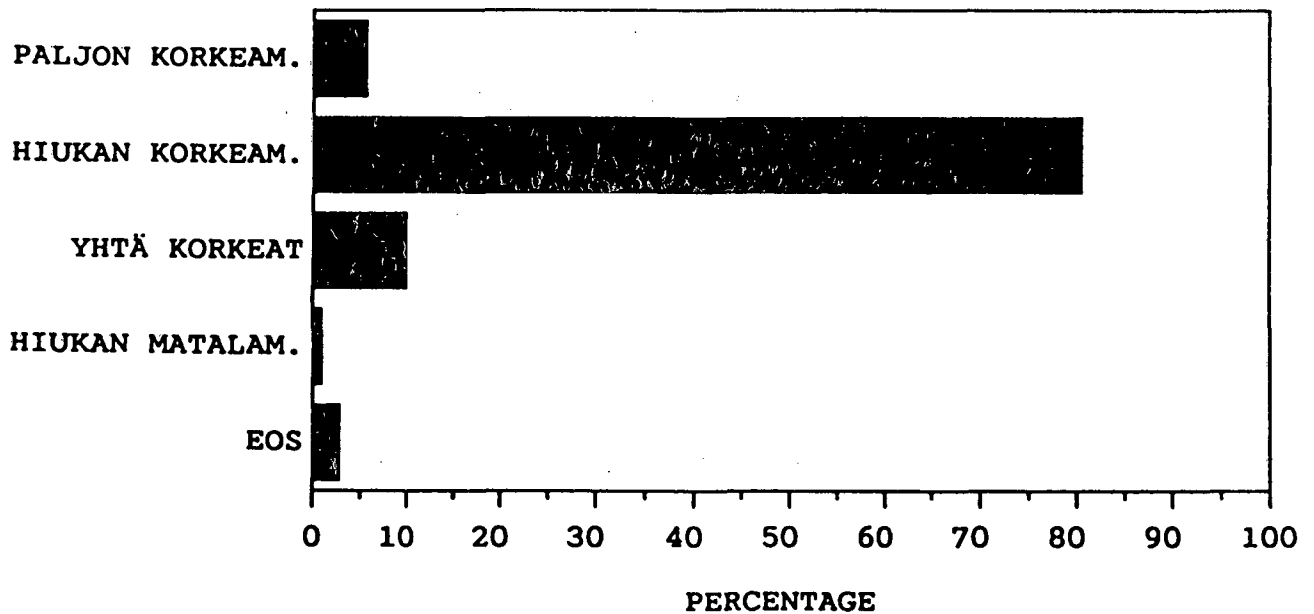

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

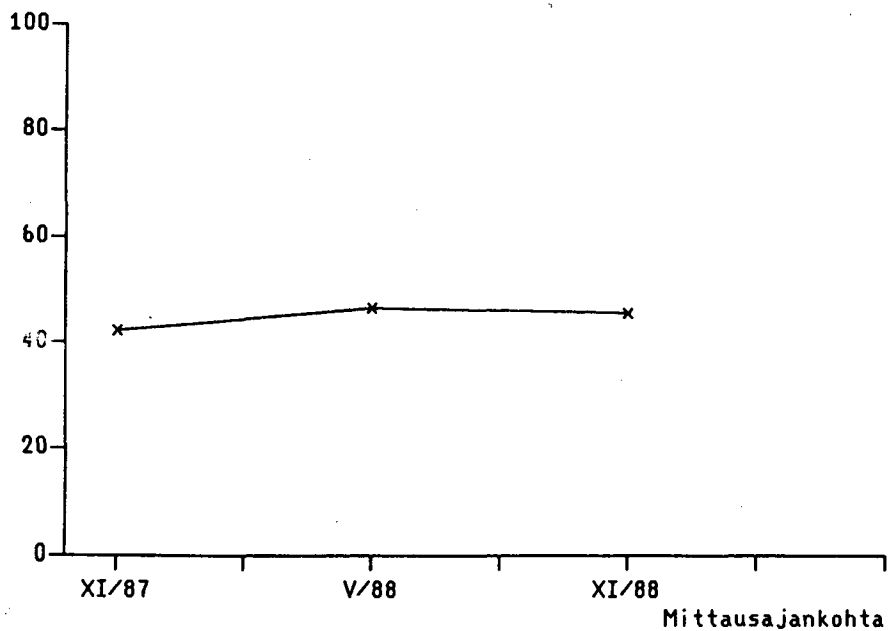

Kuluttajahinnat 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

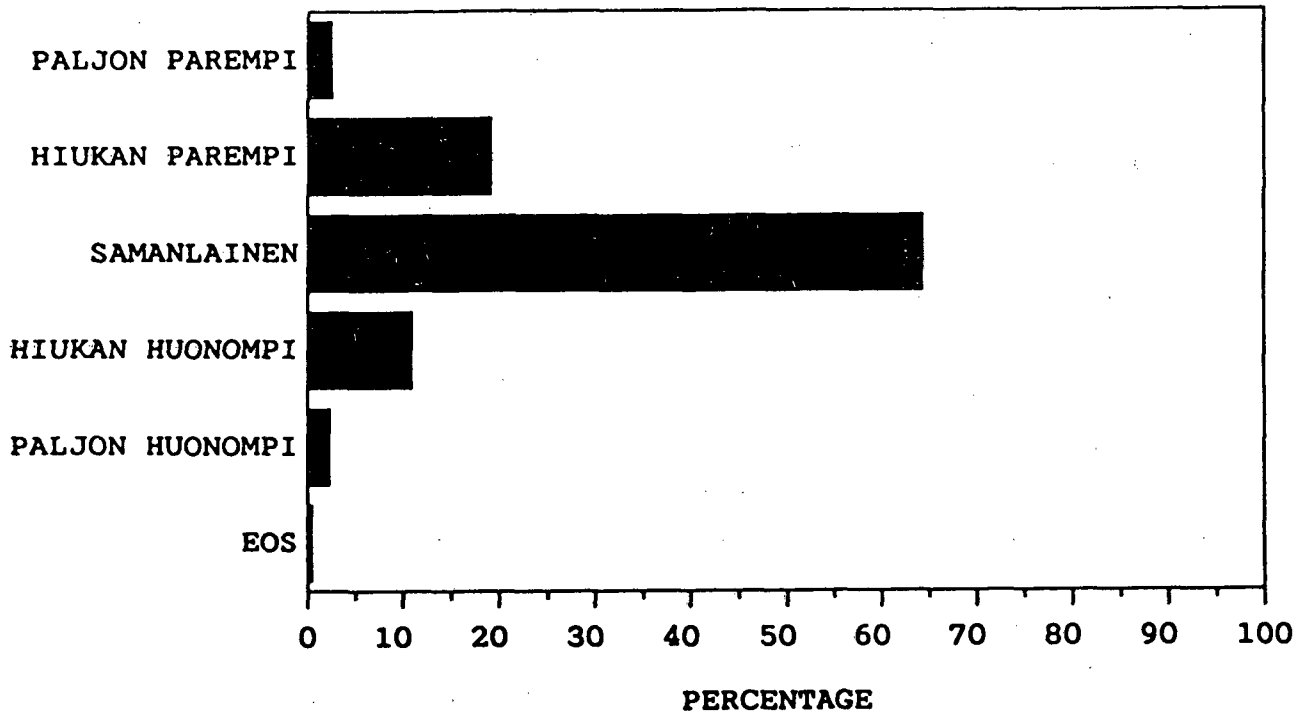

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

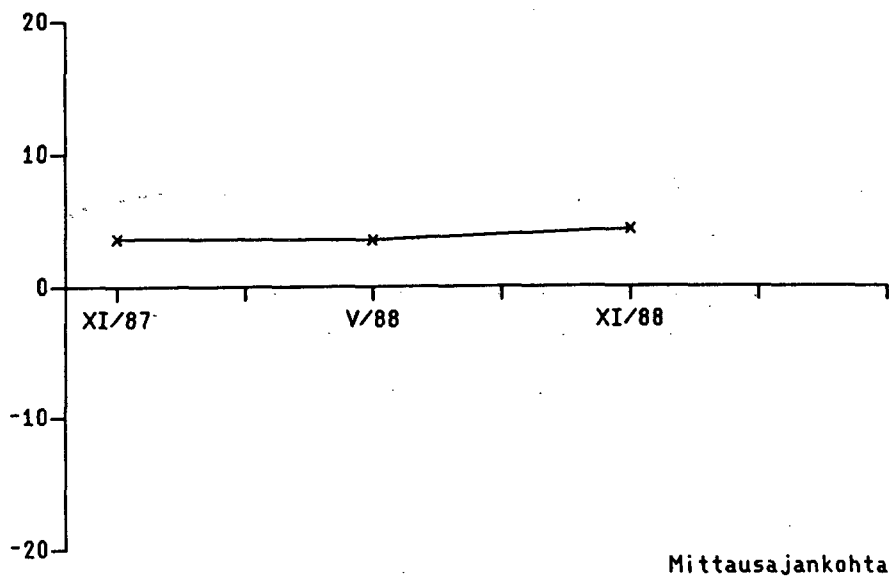

Oman talouden tilanne nyt vs. 12 kk sitten

KOROTETUT LUVUT

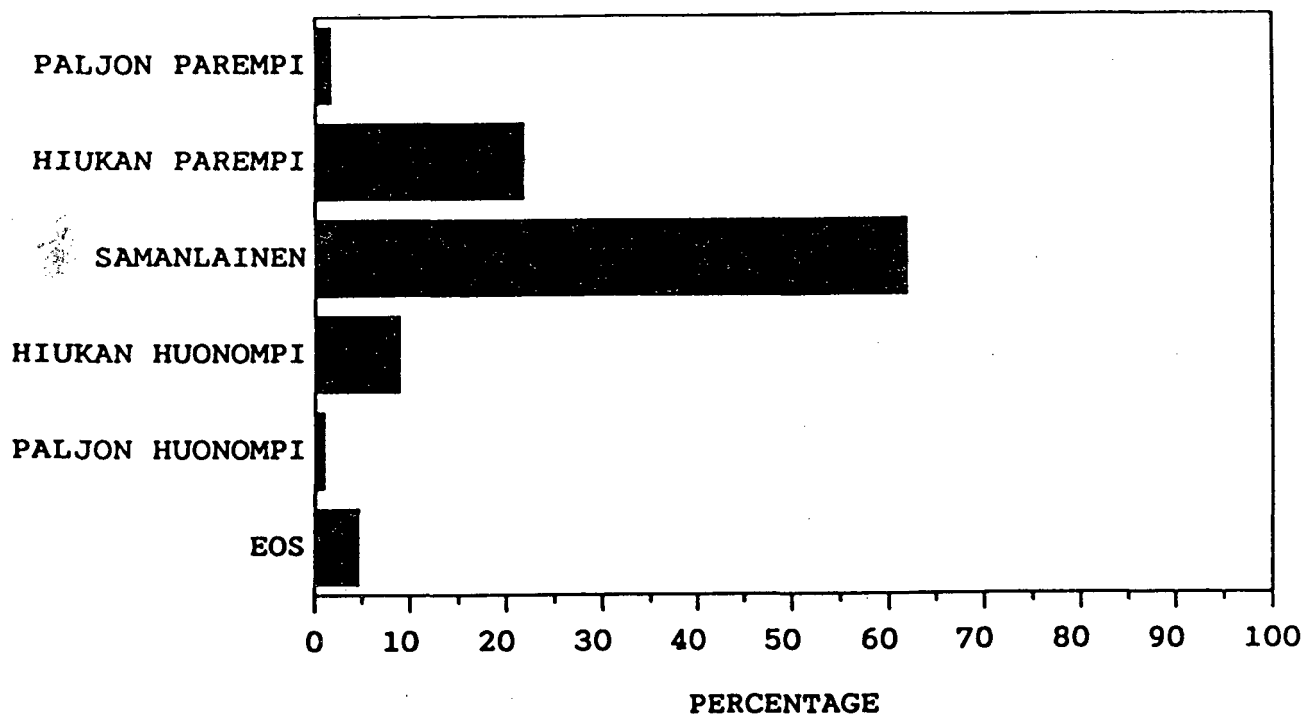

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

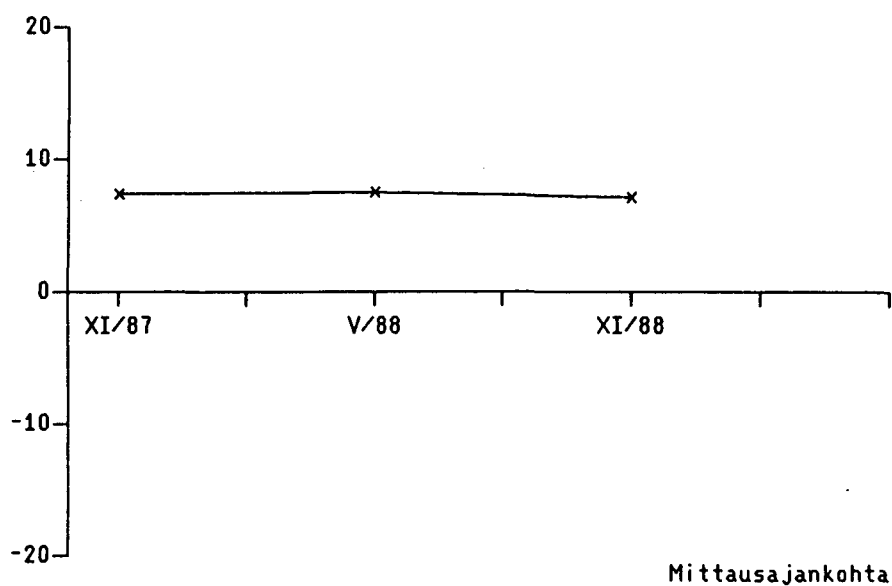

Oman talouden tilanne 12 kk kuluttua vs. nyt

KOROTETUT LUVUT

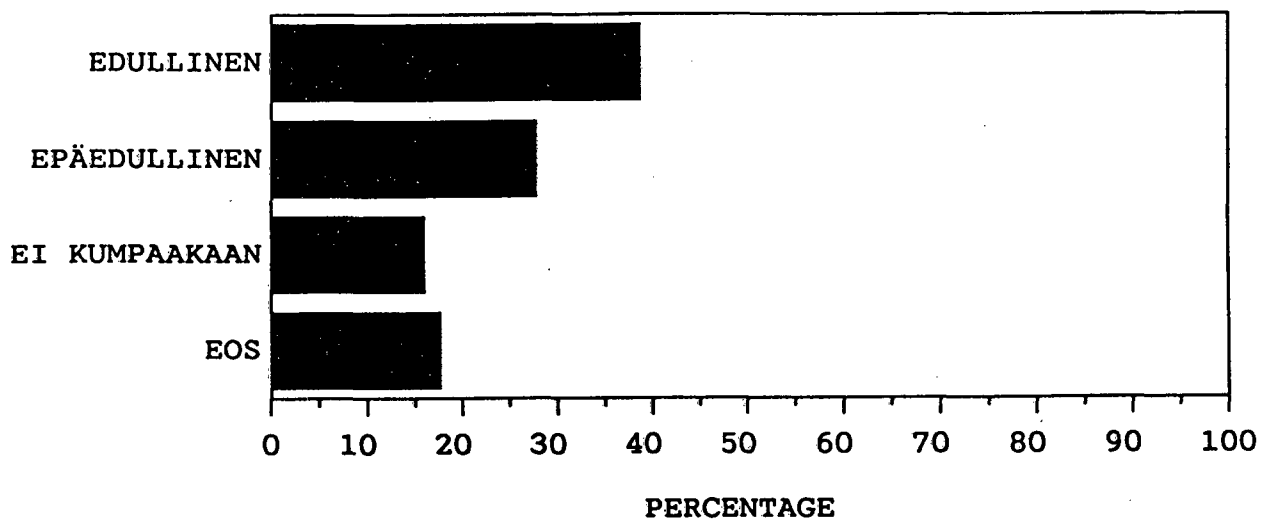

Indeksiä mittausajankohdasta toiseen

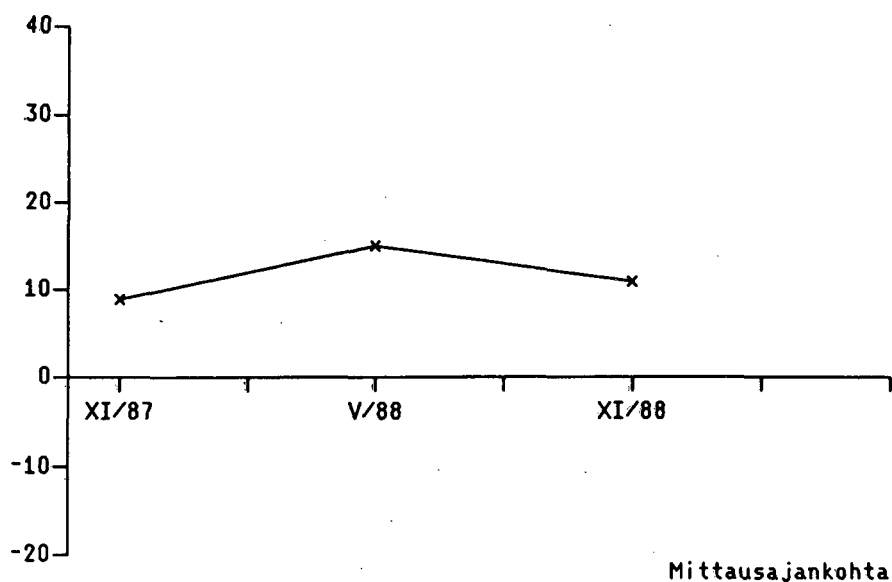

Ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin

KOROTETUT LUVUT

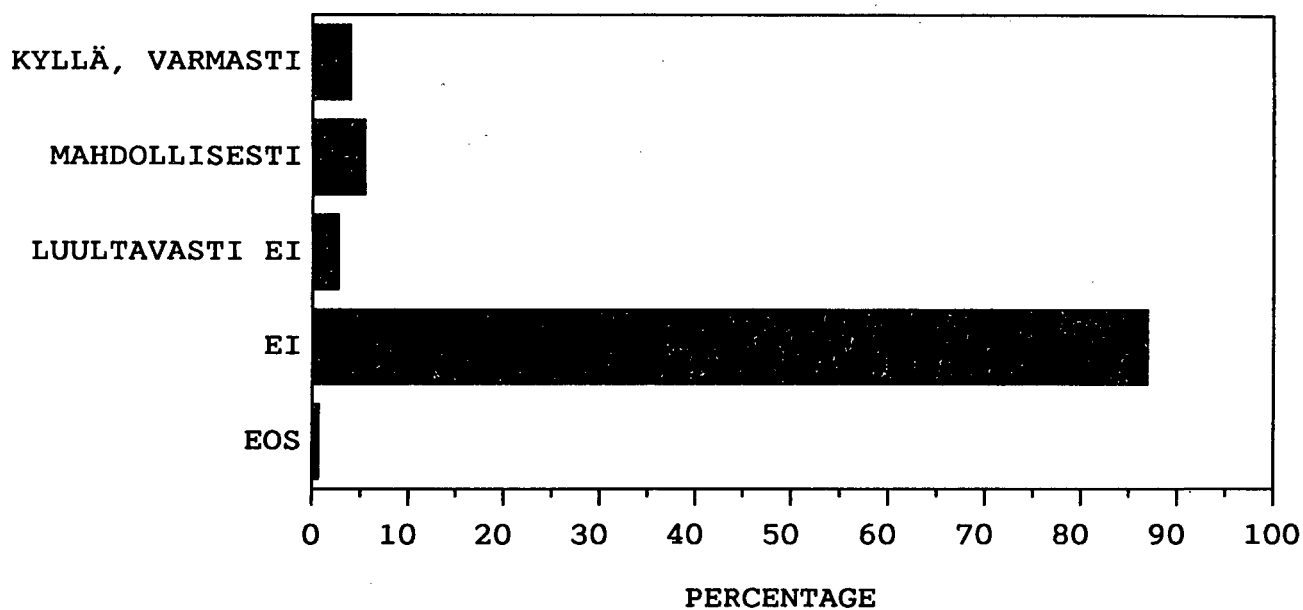

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

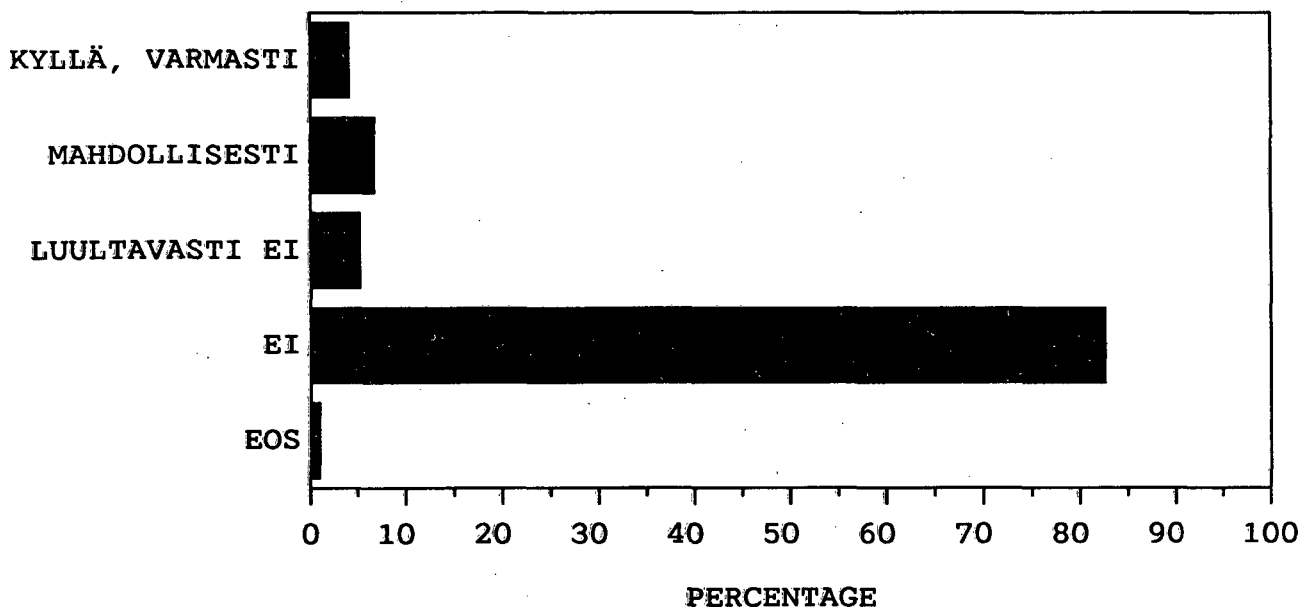
Aikooko talous hankkia omistusasunnon seur. 12 kk aikana

KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

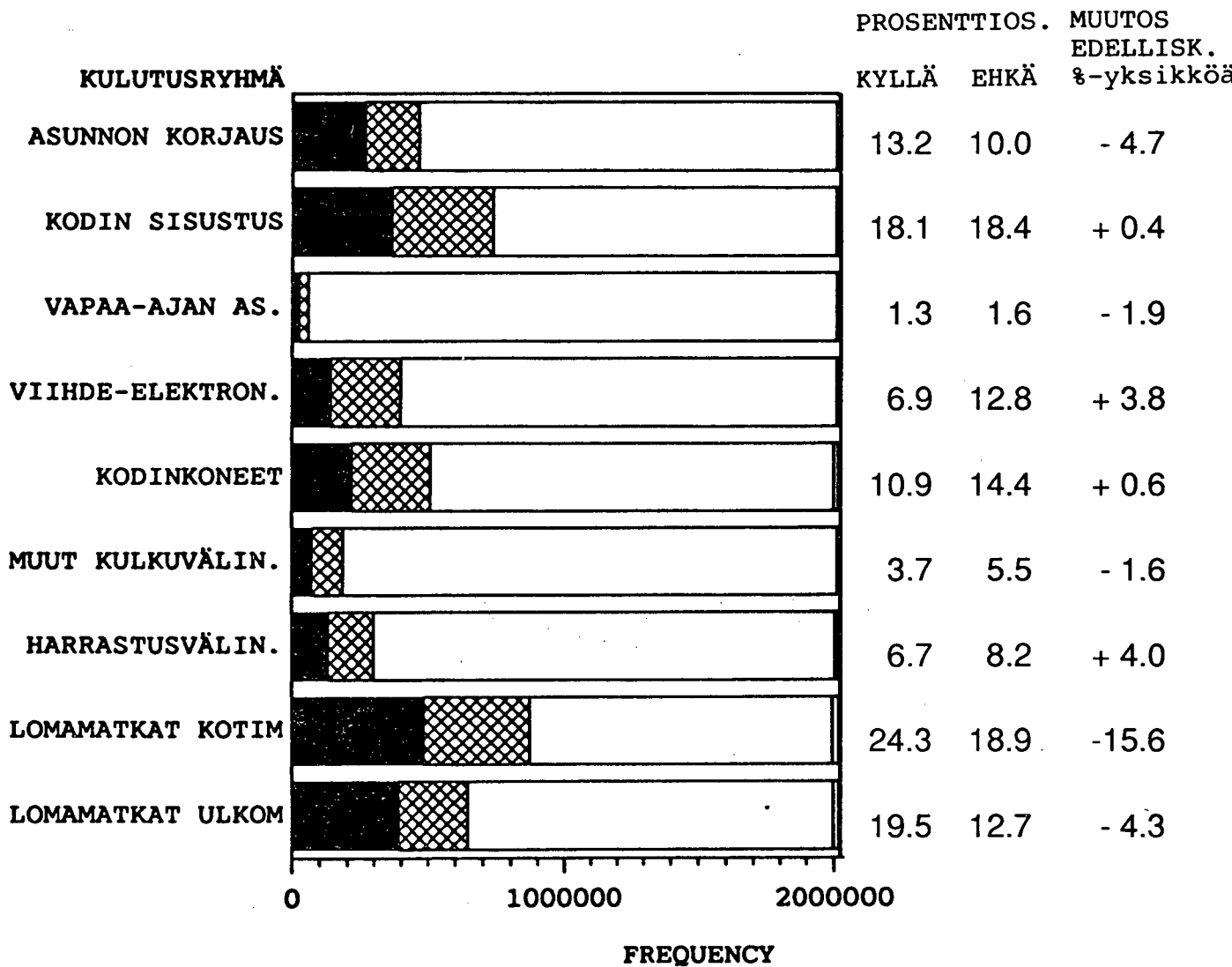
Aikooko talous hankkia henkilöauton seur. 6 kk aikana

KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

Ostoaikomukset eräissä kulutusryhmissä

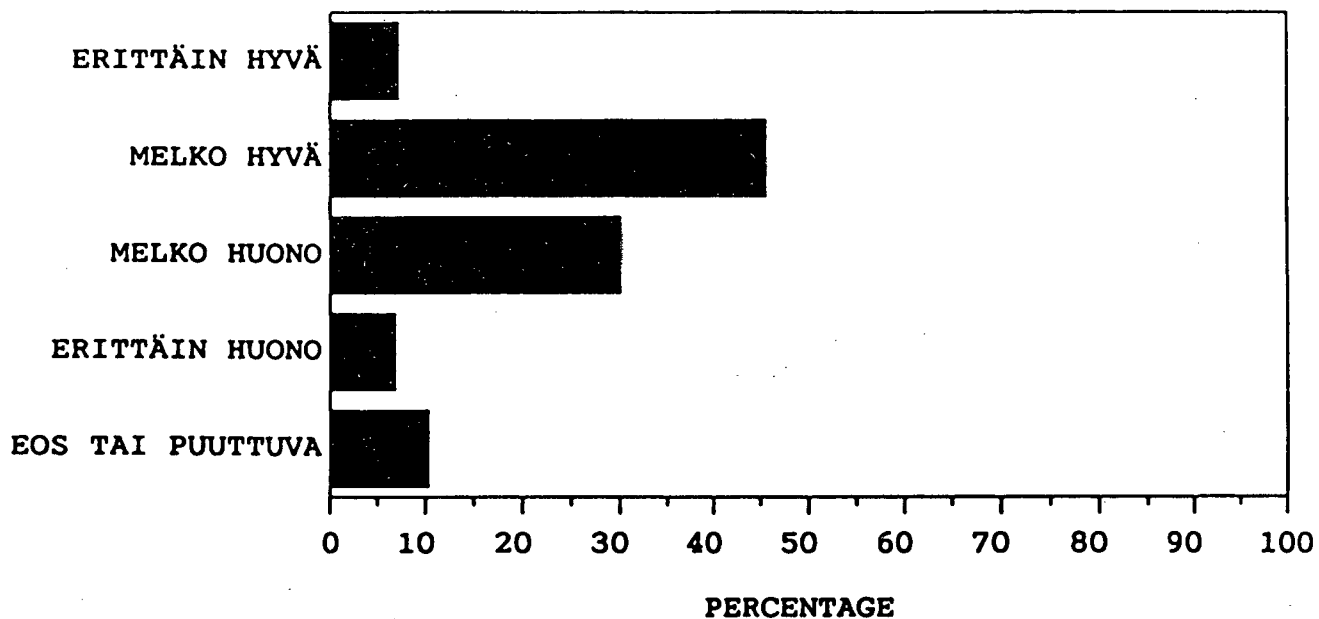
KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

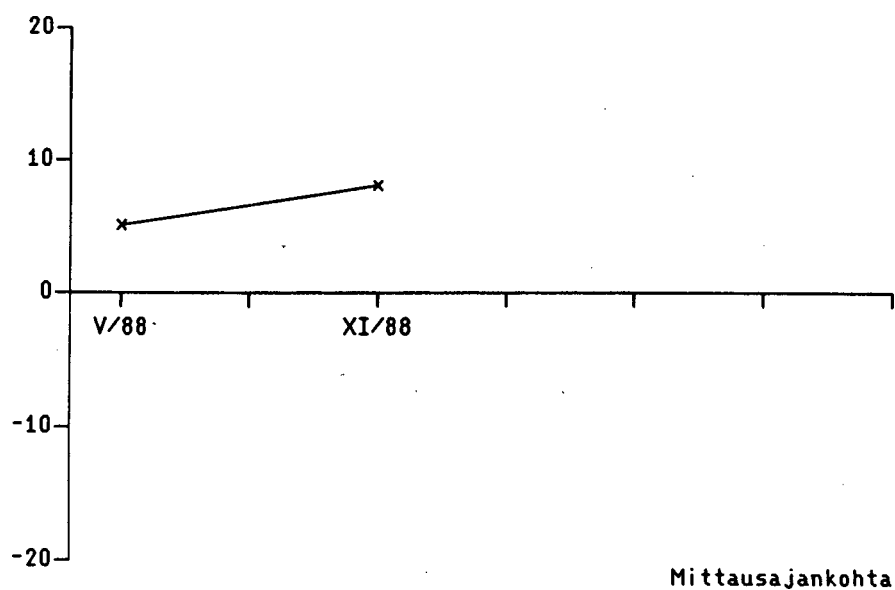
VASTAUS 1 2 3 4
 KYLLÄ EHKÄ EI EOS

Millainen ajankohta on säästämisen kannalta

KOROTETUT LUVUT

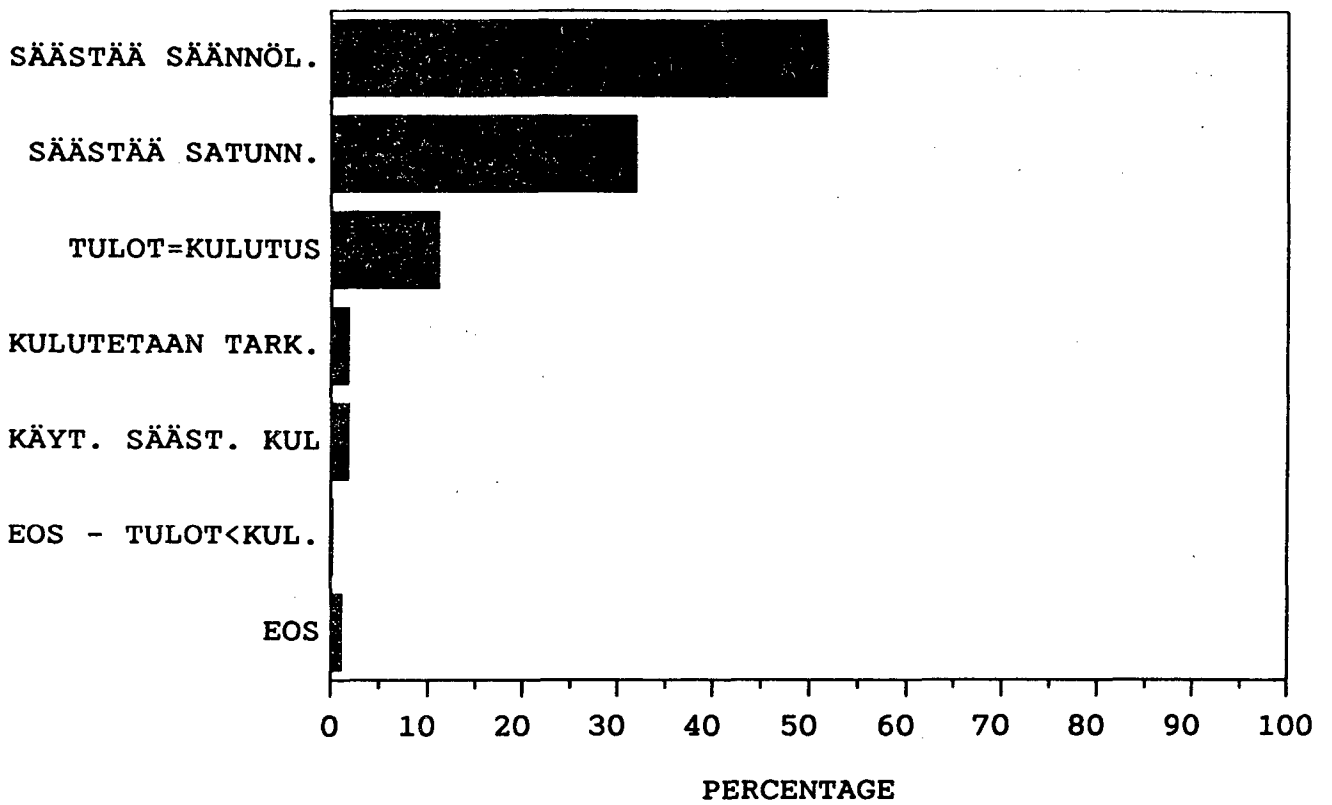

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

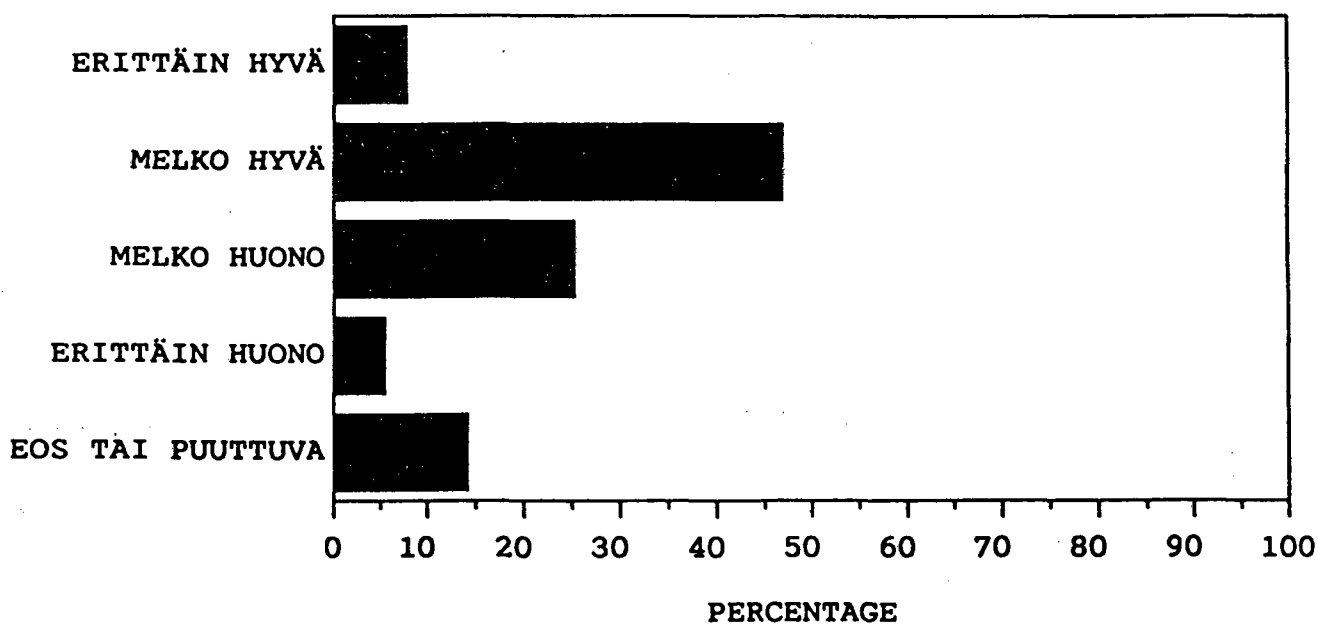
Aikooko talous säästää seuraavien 12 kk aikana

KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

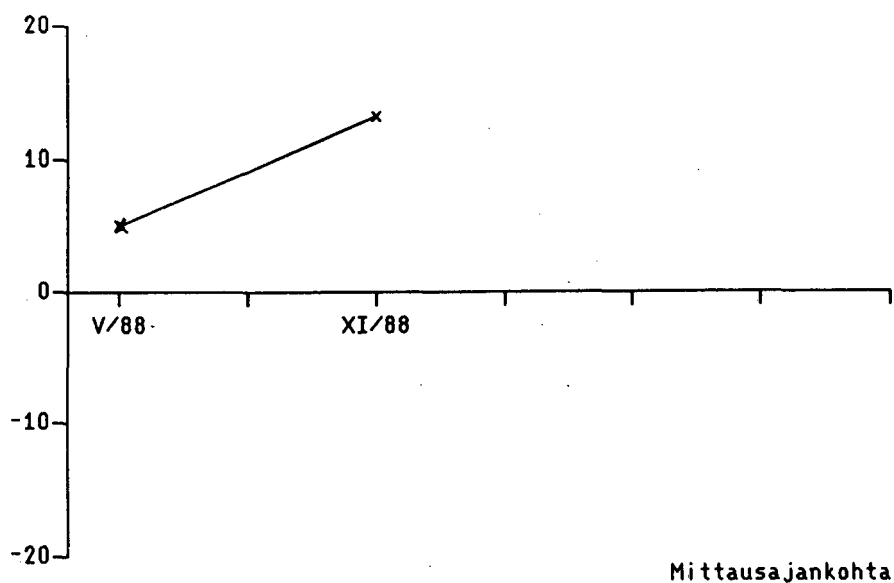

Millainen ajankohta on luotonoton kannalta

KOROTETUT LUVUT

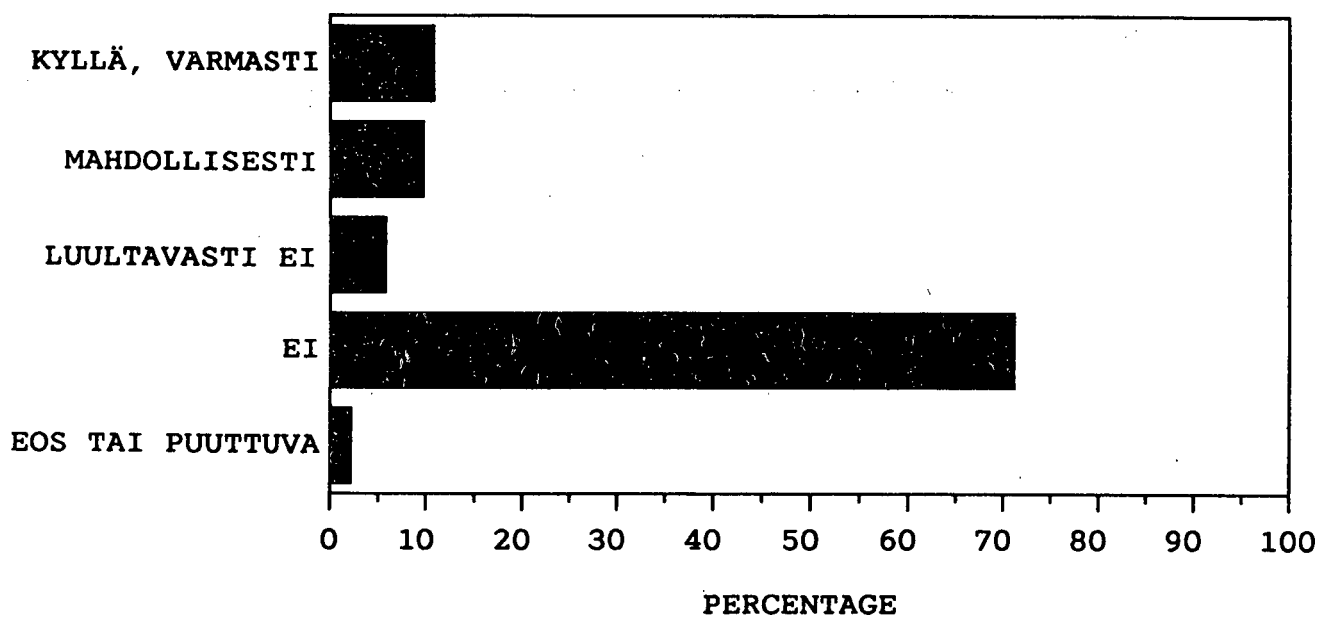

Indeksinä mittausajankohdasta toiseen

Aikooko talous ottaa luottoa seuraavien 12 kk aikana

KOROTETTU KOTITALOUKSIEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN

TUTKIMUSMENETELMÄ

Kuluttajabarometrin tiedot kootaan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen yhteydessä marras- ja toukokuussa. Suurin osa saadaan puhelinhaastattelulla. Tutkimusalueena on koko maa. Tutkimuksessa käytetään rotatoivaa paneelia eli samalle henkilölle esitetään kysymykset kolme kertaa aina puolen vuoden välein. Kohdehenkilöistä on uusia aina noin kolmannes.

Otoskoko oli marraskuussa 1988 noin 2650 henkilöä. Vastauksia saatiin 2314, joten vastausprosentti oli 87. Vastajat edustavat Suomen väestöä iän, sukupuolen, asuinläänin ja äidinkielen suhteen.

Tässä raportissa käytetään iän, sukupuolen ja asuinalueen suhteen laadittuja korotuskertoimia (nk. jälkiositus). Vastaukset edustavat 15 - 17-vuotiaan väestön mielikuvia. Joissakin kysymyksissä käytetään painokertoimia, joilla vastaukset on muunnettu suomalaisten kotitalouksien rakenteen mukaisiksi. Kotitalouskohtaisista painokertoimista on erillinen maininta kuvioissa.

Tutkimuksesta laadituissa kuvioissa viitataan saldolukuihin. Laskentaperiaate on seuraava. Esimerkkinä Suomen yleinen taloudellinen tilanne nyt verrattuna 12 kk aikaisemmin, marraskuu 1988 - perusaineisto.

Vastaus	%-osuus	kerroin	saldoluku
paljon parempi	1.0	1	1.0
jonkin verran parempi	22.1	0.5	11.1
samanlainen	59.9	0	0
jonkin verran huonompi	11.0	-0.5	-5.5
paljon huonompi	0.8	-1	-0.8
ei osa sanoa	5.3	0	0
Yhteensä	100	0	5.8

Kuluttajan luottamusindeksi saadaan Euroopan yhteisöjen alueella sovellettavan laskentatavan mukaisesti seuraavien kysymysten saldoluista:

- Suomen taloudellinen tilanne tällä hetkellä verrattuna 12 kuukautta sitten vallinneeseen tilanteeseen
- Suomen taloudellinen tilanne 12 kuukauden kuluttua verrattuna tällä hetkellä vallitsevaan tilanteeseen
- oma taloudellinen tilanne tällä hetkellä verrattuna 12 kuukautta sitten vallinneeseen tilanteeseen
- oma taloudellinen tilanne 12 kuukauden kuluttua verrattuna tällä hetkellä vallitsevaan tilanteeseen
- ajankohdan edullisuus suurempiin hankintoihin.

Saldoluvut lasketaan yhteen ja tulos jaetaan viidellä. Saldolukujen ja kuluttajan luottamusindeksin arvoalue on (-100, 100).

PL-PB 504
00101 Helsinki-Helsingfors

Virkalähetys
Tjänsteförsändelse

Kuluttajabarometri

Konsumentbarometern
Consumer barometer
1988, Marraskuu - November - November

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

National accounts
1989:2

Tiedustelut - Förfrågningar

Pellervo Marja-aho

(90) 17 341

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta — Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

50 mk

ISSN 0784-8331
= Kansantalous
ISSN 0784-963X